

„MARXILAISSUUS JA IMPERIALISMI”

VIHKO

Sisältö

- 1) Marxin ja Engelsin kirjeenvaihto
- 2) *Marxilaisuutta* ja *imperialismia* koskevat vihkot ⁸¹
 - 1) Fr. *Mehringin* „Uusia elämäkerrallisia tietoja K. Marxista ja Fr. Engelsistä” 1—11
 - 2) J. R. *Seeleyn* „Englannin ekspansio” 15—26
 - 3) Paul *Dehnin* „Saksan siirtomaa- ja maailmanpolitiikasta” 27—46

MEHRING. „UUSIA ELÄMÄKERRALLISIA TIETOJA MARXISTA JA ENGELSISTA”

- 1) *F. Mehring*. „Uusia elämäkerrallisia tietoja K. Marxista ja F. Engelsistä”. „Die Neue Zeit”, 25. vuosikerta (1907). „Pidän Mazzinin politiikkaa juuriaan myöten vilpillisenä. Hän toimii yksinomaan Itävallan eduksi kehottaessaan Italiaa katkaisemaan heti välinsä Itävaltaan. Toisaalta hän unohtaa, että hänen pitäisi kääntyä Italian satoja vuosia sorretun väestönosan, talonpoikaiston, puoleen, ja unohtamalla tämän hän valmistelee uutta pohjaa vastavallankumoukselle. Hra Mazzini tuntee vain kaupungit liberaalisine aateleineen ja ’valistuneine porvareineen’. Hänen kosmopoliittisten uskatolisten aatteellisten manifestiensä korkealentoista fraseologiaa varten ovat tietenkin sopimattomia Italian maalaisväestön aineelliset tarpeet, väestön, joka on yhtä loppuun imetty ja yhtä järjestelmällisesti näännytetty ja tylsistetty kuin Irlanninkin talonpoi-

kaisto. Mutta täytyy olla epäilemättä hyvin rohkea, ennen kuin uskaltaa sanoa porvaristolle ja aatelistolle, että Italian riippumattomuuden saavuttamiseksi on ensin vapautettava täydellisesti talonpojat ja muutettava kahdavieljelykseen perustuva vuokrajärjestelmä vapaaksi porvarilliseksi omistukseksi. Mazzini luulee kaiketi, että kymmenen miljoonan frangin lainalla on vallankumouksellista merkitystä enemmän kuin kymmenen miljoonan ihmisen kannatuksen hankkimisella. Pelkäänpä pahoin, että kriittillisellä hetkellä Itävallan hallitus itse muuttaa maanomistuksen muotoa Italiassa ja suorittaa uudistuksen 'galitsialaisittain'” (ss. 58—59)⁸². (2)

„Mitä minuun tulee, niin minulle ei kuulu ansio siitä, että olisin keksinyt luokkien olemassaolon nykyisessä yhteiskunnassa, enempää kuin siitäkään, että olisin keksinyt niiden keskinäisen taistelun. Porvarilliset historioitsijat olivat kauan ennen minua esittäneet tämän luokkien taistelun historiallisen kehityksen ja porvarilliset taloustieteilijät luokkien taloudellisen anatomian. Mitä minä toin uutta, oli sen todistaminen: 1) että luokkien olemassaolo on sidottu vain tuotannon tiettyihin historiallisiin kehitysvaiheisiin; 2) että luokkataistelu johtaa välttämättömästi proletariaatin diktatuuriin; 3) että tämä diktatuuri itse muodostaa vain SIIRTYMISKAUDEN KAIKKIEN LUOKKIEN HAVITTAMISEEN ja luokattomaan yhteiskuntaan *. Heinzenin tapaiset typerykset, jotka eivät kiistä ainoastaan luokkien taistelua, vaan myös niiden olemassaolonkin, todistavat siten vain, että kaikista verenhimoisista ja humanisiksi isotelluista haukunnoistaan huolimatta he pitävät yhteiskunnallisia olosuhteita, joihin porvariston herruus perustuu, historian viimeisenä tuotteena, äärimmäisenä rajana ja että he ovat vain porvariston palvelijoita. Tämä palvelu on sitä tympäisempää, mitä vähemmän nuo typerykset ovat selvillä myös itse porvarillisen järjestelmän suuruudesta ja väliaikaisesta välttämättömyydestä” (ss. 164—165)⁸³. (3)

„Tammikuun 1 p:nä 1870 Pääneuvosto antoi salaisen, ranskaksi laatimani kiertokirjeen (Englantiin voidaan vaikuttaa vain ranskalaisten, muttei (4)

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 25. osa, s. 415. Toim.

||| saksalaisten lehtien avulla) *Irlannin kansallisen taistelun* suhteesta työväenluokan vapautukseen ja siis siitä asenteesta, joka *Kansainvälisen Työväenyhdistyksen* tulee ottaa Irlannin kysymyksessä. Tiedotan teille tässä aivan lyhyesti *tärkeimmät* kohdat.

5) Irlanti on Englannin maaylimystön linnake. Tämän maan riisto ei ole ainoastaan tuon ylimystön aineellisten rikkauksien lähde. Siinä on myös *sen suurin moraalinen voima*. Englannin herruus Irlantiin olennoituu itse asiassa Englannin ylimystössä. Irlanti on siitä syystä *tärkein välikappale*, jonka turvin Englannin ylimystö pysyy vallassa itse Englannissa.

6) Toisaalta, jos englantilainen sotaväki ja poliisi poistuvat huomenna Irlannista, *siellä alkaa heti agraarivalankumous*. Englannin ylimystön kukistuminen Irlannissa tekee mahdolliseksi ja väistämättömäksi *sen kukistumisen Englannissa*. Siten muodostuivat edellytykset *proletariaatin vallankumoukselle* Englannissa. Koska maakysymys on Irlannissa yhä vielä sosiaalisen kysymyksen yksinomaisen muoto ja koska se on Irlannin kansan valtaosalle olemassaolon, elämän ja kuoleman kysymys ja *liittyy samalla erottamattomasti kansallisuuskysymykseen*, niin englantilaisen maaylimystön hävittäminen on *äärettömästi helpommin* suoritettavissa Irlannissa kuin itse Englannissa, *vaikkei otettaisikaan huomioon, että irlantilaiset ovat luonteeltaan kiihkeämpiä ja vallankumouksellisempia* kuin englantilaiset.

7) Mitä Englannin porvaristoon tulee, niin se on yhdessä Englannin ylimystön kanssa kiinnostunut siitä, että koko Irlanti muutettaisiin pelkäksi laidunmaaksi, joka toimittaisi Englannin markkinoille lihaa ja villaa mahdollisimman huokeisiin hintoihin. Sen etujen mukaista on niin ikään pienentää Irlannin väestön lukumäärä vuokratilajijäin karkottamisen ja pakollisen siirtolaisuuden avulla niin vähiin, että englantilainen pääoma (vuokrapääoma) voisi toimia 'taatusti' tässä maassa. Sitä kiinnostaa irlantilaisten maatilojen 'puhdistaminen' yhtä paljon kuin ennen Englannin ja Skotlannin maanviljelysseutujen puhdistaminen. Sen lisäksi on otettava lukuun ne tilaltaan säännöllisesti poissaolevien maanomistajien 6 000—10 000

puntaa ja muut irlantilaiset tulot, jotka virtaavat nyt vuositain Lontooseen.

Mutta Englannin porvaristolla on vielä paljon oleellisempia intressejä Irlannin nykyisessä taloudessa.

Vuokratilojen jatkuvan keskittymisen vuoksi Irlanti toimittaa *pysyvästi* liikaväestöään *Englannin työmarkkinoille huonontaen siten* ENGLANNIN työväenluokan *palkkoja* SAMOIN KUIN AINEELLISTA JA MORAALISTA ASEMAA.

Ja mikä tärkeintä! Englannin kaikissa teollisuus- ja kauppakeskuksissa on tällä haavaa työväestö, joka on jakautunut *kahdeksi vihamieliseksi leiriksi: englantilaiset* proletaarit ja *irlantilaiset* proletaarit. Tavallinen englantilainen työmies *vihaa* irlantilaista työmiestä kilpailijanaan, joka alentaa hänen toimeentulonsa keskitasoa. Hän tuntee olevansa tähän verrattuna *herrakansan jäsen* ja muuttuu juuri *siitä syystä välikappaleeksi, jota aristokraatit ja kapitalistit käyttävät Irlantia vastaan*, sekä lujittaa SITEN NAIDEN HERRUUTTA OMAAN ITSEENSÄ NAHDEN. Hänellä on uskonnollisia, sosiaalisia ja kansallisia ennakkoluuloja irlantilaista työläistä kohtaan. Hän suhtautuu *tähän* likipitäen samalla tavalla *kuin köyhät valkoiset* (poor whites) *neekereihin* Amerikan Unionin entisissä *orjavaltioissa*. Irlantilainen mak- saa hänelle samalla mitalla korkojen kanssa. Hänestä englantilainen *työmies on samanaikaisesti sekä kanssarikollinen että Englannin Irlantiin saaman her- ruuden sokea välikappale.*

Tätä antagonismia pidetään keinotekoisesti yllä ja tehostetaan sanomalehdistön, *saarnastuolin, pilalehtien avulla, sanalla sanoen* kaikilla *hallitsevien luokkien* käytössä olevilla keinoilla. Tässä antagonismissa on *Englannin työväenluokan heikkouden salaisuus sen järjestyneisyydestä huolimatta*. Siinä on myös kapitalistiluokan vallan säilymisen salaisuus. Tämä on siitä täysin tietoinen.

Mutta kaikki paha ei ole vielä tässä. Se yltää valtameren toiselle puolelle. Englantilaisten ja irlantilaisten välinen *antagonismi* on *Yhdysvaltojen ja Englannin välisen selkkauksen salainen*

NB

(8)

NB

(9)

perusta. Se tekee kummankin maan työväenluokan kaiken totisen ja vilpittömän yhteistoiminnan mahdolltomaksi. Se tarjoaa kummankin maan hallitukselle mahdollisuuden taittaa sosiaaliselta konfliktilta kärjen — silloin kun ne katsovat sen parhaaksi — molemminpuolisella kiihotuksella ja tarpeen vaatiessa kummankin maan välisellä sodalla.

10)

Pääoman emämaana, tähänastisena maailmanmarkkinoita hallitsevana valtakuntana Englanti on toistaiseksi tärkein maa työväen vallankumoukselle ja lisäksi ainoa maa, jossa tämän NB ||| vallankumouksen aineelliset edellytykset ovat kehittyneet tietyille kypsyyssasteelle. Siitä syystä Kansainvälisen Työväenyhdistyksen tärkeimpänä tarkoituspöytä on jouduttua yhteiskunnallista vallankumousta Englannissa. Ja ainoa keino siihen on **tehdä Irlanti riippumattomaksi**.

11)

Siitä syystä Internationalen tehtävä on aettaa kaikkialla etualalle Englannin ja Irlannin selkkaus ja asettua kaikkialla avoimesti Irlannin puolelle. Lontoossa olevan Pääneuvoston erikoisena tehtävänä on saada Englannin työväenluokka tajuamaan, että Irlannin kansallinen vapautus ei ole sille abstraktinen oikeudenmukaisuuden ja ihmisrakkauten kysymys, vaan sen oman sosiaalisen vapautuksen ensimmäinen ehto” (ss. 226—228).⁸⁴

„ULKOMAALAISET PALKKOJEN POLKIJAT
JA INTERNATIONALEN SUHDE HEIHIN”

12) „Ulkomaalaiset palkkojen polkijat ja Internationalen suhde heihin”. „Die Neue Zeit”, 25. vuosikerta (1907).

„Pyytäessään Englannin ammattiyhdistyksjä osallistumaan 1868 Brysselin kongressiin Pääneuvosto ilmoittaa:

”Yhdistyksen perusprinsiippi sanoo, että työn tuotteen tulee kuulua työmiehelle, että yhteiskunnan tulee perustua työveljeyteen ja että kaikkien maiden työläisten tulee luopua pikkumaisesta kilpailusta ja kansallisesta antipatiasta

voidakseen käydä yhteistä taistelua pääomaa vastaan. *Työllä ei ole isänmaata*. Työläinen joutuu kaikkialla taistelemaan samaa pahaa vastaan. Pääoma on vain kasaantunutta työtä. Miksi työläisen pitäisi olla oman tuotteen orja? Kapitalistit ovat hyötäneet liian kauan työn poikien kansallisesta eristäytyneisyydestä. Ulkomainen kilpailu on aina ollut sopiva tekosyy palkanalennukseen” (ss. 511—512).

(13

„Sitä englantilaisten kapitalistien alituista pöytäkirjaa, että mannermaan työläisten pitempi työaika ja pienempi palkka pakottavat välttämättömästi alentamaan palkkoja, voidaan vastustaa menestyksellisesti vain pyrkimällä saattamaan työaika ja palkat samalle tasolle koko Euroopassa. * Tämä on Kansainvälisen Työväenyhdistyksen tehtäviä” (s. 512).

„Itse asiassa tämä on ainoa keino varmistaa ne voitot, jotka edullisemmassa asemassa oleva kansainvälisen proletariaatin osa on saavuttanut. Nämä voitot tulevat aina olemaan vaarassa niin kauan kuin ne kuuluvat vain vähemmistöille, ja vaara on oleva sitä suurempi, mitä alemmalla tasolla proletaarijoukkojen enemmistö on verrattuna tuohon vähemmistöön. Tämä koskee yhtä hyvin kunkin maan kuin myös yleensä maailmanmarkkinoilla olevia joukkoja. Edistynein proletariaatti voi pitää puolensa vain olemalla solidaarinen kehittymättömämpiä kansaa, tukemalla näitä, mutta ei umpeutumalla, eristäytymällä niistä ja polkemalla niitä. Siellä, missä proletariaatti noudattaa lyhytnäköisen ammatillisen nurkakuntaisuuden vaikutuksesta viimeksi mainittua metodia, tämä metodi on kärsivä ennemmin tai myöhemmin vararikon ja muodostuva erääksi vaarallisimmaksi proletariaatin vapaustaistelun herpaannuttamiskeinoksi” (s. 512).

(14

NB

* Kursivointi „Die Neue Zeitin”. Toim

SEELEY. „ENGLANNIN EKSPANSIO”

- 15)⁸⁶ „*Englannin ekspansio*”, kirj. J. R. Seeley, maisteri.
 „Kahdeksannen- ja seitsemännentoista vuosisadan Euroopan valtioiden luonteenomainen peruspiirre, joka usein unohdetaan, on se, että kaikilla 5 Euroopan länsivallalla oli oma imperiuminsa Uudessa maailmassa. Ennen seitsemättötoista vuosisataa tilanne alkoi vasta kehittyä sellaiseksi, ja kahdeksannentoista vuosisadan jälkeen sitä ei enää ollut. Kolumbuksen löytöretkien valtavat, mittamattomat seuraukset ilmenivät tavattoman hitaasti; kului koko kuudestoista vuosisata ennen kuin useimmat näistä Euroopan kansakunnista alkoivat liikehtiä ja vaatia osansa Uudesta maailmasta. Tämän vuosisadan loppuun asti ei ollut olemassa itsenäistä Hollantia eikä sen vuoksi voinut olla semmitenkään Suur-Hollantia. Myöskään Englannista ja Ranskasta ei tullut vielä tällä vuosisadalla siirtomaiden omistajia. Ranska oli jo tosin aikeissa perustaa siirtokunnan Pohjois-Amerikkaan, mitä todistaa vieläkin nimi Carolina, joka juontaa alkunsa Ranskan kuninkaan Kaarle IX nimestä, mutta viereisen Floridan espanjalaiset estivät sen. Hieman myöhemmin saman seudun läheisyyteen perustettu sir Walter Raleigh'n siirtokunta hävisi olemattomiin jälkeä jättämättä. Uutta maailmaa hallitsivat siis miltei koko tämän vuosisadan ajan kaksi valtakuntaa, jotka olivat tehneet muita enemmän sen löytämiseksi, nimittäin Espanja ja Portugali, jota paitsi Espanjan katse oli kohdistunut etupäässä Amerikkaan ja Portugalin katse Aasiaan aina siihen asti, kunnes nämä molemmat valtiot yhdistyivät 1580 liitoksi, joka kesti kuusikymmentä vuotta. Hollantilaiset aloittivat seitsenvuotiskautena 1595—1602 laajamittaisen kamppailun oman valtakuntansa perustamiseksi, heitä seurasivat Ranska ja Englanti seitsemännentoista vuosisadan alkuvuosina, t.s. kuninkaamme Jaakko I:n hallituskaudella.
- 17) Yhdeksännellätoista vuosisadalla näiden viiden valtakunnan kilpailu Uudessa maailmassa loppui. Se loppui kahdesta syystä: useiden itsenäisyyssoitien johdosta, joiden ansiosta valtamerentakaiset siirtokunnat erosivat emämaasta, ja Englannin siirtomaavaltautusten johdosta. Olen jo kertonut satavuotisesta sodasta, jonka kuluessa Suur-Britannia nielaisi Suur-Ranskan alusmaat. Suur-Hollanti

kärsi niin ikään huomattavia menetyksiä, joutuen luovutamaan Englannille Hyväntoivonniemen ja Demeraran. Mutta sittenkin vielä voidaan puhua yhä Suur-Hollannin olemassaolosta, kun otetaan huomioon sen mainio siirtomaa Jaava, jonka väkiluku on ainakin yhdeksäntoista miljoonaa. Suur-Espanjan ja Suur-Portugalin kukistuminen tapahtui meidän vuosisadallamme, ja sen silminnäkijöitä on vielä elossa keskuudessamme. Jos arvostellaan tapahtumia enemmänkin niiden eittämättömien seurausten kuin nykyisin herättämän kiihtymyksen kannalta, niin meidän täytyy sanoa tuota tapahtumaa maapallon erääksi tärkeimmäksi tapahtumaksi, sillä se oli miltei koko Etelä- ja Keski-Amerikan itsenäisen elämän alku. Tämä tapahtui pääasiallisesti tämän vuosisadan kaksikymmentäluvulla ja useiden kapinoiden seurauksena; kun tarkastelemme näiden kapinoiden alkusyitä, havaitsemme niiden johtuneen iskusta, joksi Napoleonin maahanhyökkäys muodostui Espanjalle ja Portugalille, joten siis Napoleonin toiminnan tärkeimpiä tuloksia ellei tärkein tulos oli asiallisesti Suur-Espanjan ja Suur-Portugalin kukistuminen ja Etelä-Amerikan riippumattomuus. (18)

Kaikista näistä suurista mullistuksista, joista luullakseni vain harvat teistä jotain tietävät, oli seurauksena pääasiassa kaikkien Länsi-Euroopan valtakuntien paitsi Englannin eristäminen Uudesta maailmasta. Tämä pitää tietysti paikkansa vain osapuilleen. Espanjalla on vielä hallussaan Kuuba ja Puerto Rico, Portugalilla on laajoja alusmaita Afrikassa, Ranska on alkanut luoda uutta imperiumia Pohjois-Afrikkaan. Silti näiden neljän valtakunnan kansainvälisessä asemassa on tapahtunut oleellinen muutos. Ne ovat muuttuneet jälleen etupäässä puhtaasti eurooppalaisiksi valtioiksi, jollaisia ne olivat ennen kuin Kolumbus purjehti Atlantin yli” (ss. 62—64). (19)

„Huomaamme siis, että seitsemästoista ja varsinkin kahdeksastoista vuosisata oli aikaa, jolloin Uusi maailma oli tavallaan sidottu Euroopan systeemin viiteen länsivaltaan. Kaikki silloiset sodat ja sopimukset, kaikki Euroopan kansainväliset suhteet perustuivat tähän yhteyteen ja määräytyivät sen mukaan. Edellisessä luennossani huomautin, että mainittuina vuosisatoina tapahtunutta Britannian ja Ranskan välistä kamppailua ei voida käsittää, jos otetaan huomioon vain Eurooppa, sillä sotivina puolina olivat (20)

varsinaisesti kaksi maailmanvaltaa— Suur-Britannia ja Suur-Ranska. Huomautan samalla, että tuon kauden historiassa meidän on siis luettava Hollanti, Portugali ja Espanja aina Suur-Hollanniksi, Suur-Portugaliksi ja Suur-Espanjaksi. Huomautan niin ikään, että nyt asianlaita on toisin: Espanjan imperiumi ja ylipäänsä myös Portugalin ja Hollannin imperiumit ovat kokeneet saman kohtalon kuin Ranskan imperiumi. Mutta Suur-Britannia on yhä vielä jäljellä. Näin ollen alamme siis saada käsityksen tämän imperiumin historiallisesta synnystä ja luonteesta” (ss. 64—65).

21)

„Meidät vedettiin kahteen suureen sotaan pääasiallisesti siirtokuntiemme vuoksi, ja välien lopullinen katkeaminen ei johtunut niinkään siitä, että Englanti olisi painostanut siirtokuntia, kuin siitä, että siirtokunnat painostivat Englantia. Jos kohta verotimmekin näitä, niin se tapahtui vain niiden velkojen maksamiseksi, joita olimme tehneet noiden siirtokuntien hyväksi, ja meitä luonnollisesti karvasteli se, että olimme itse auttaneet siirtokuntiamme tulemaan toimeen ilman meitä tekemällä juuri niiden etujen vuoksi lopun Ranskan herruudesta Pohjois-Amerikassa” (s. 75).

22)

„Taloudellisessa suhteessa Englanti ei ollut keskiajalla mikään edelläkävijämaa, vaan oli pikemminkin jälkeenjäänyt maa. Johtavimmat kauppamaat lienevät suhtautuneet siihen yliolkaisesti. Keskiajalla italialaiset lienevät suhtautuneet Englantiin samalla tavalla, kuin Englanti suhtautuu nykyään Saksan ja jopa Ranskan tapaisten valtioiden vanhanaikaiseen — englantilaiseen verrattuna — kauppaja pankkijärjestelmään. Kaupunkielämää viettävinä, laajoja liikesuhteita omaavina ja kauppatoimissaan taitavina heidän täytyi katsoa Englanti samoin kuin Ranskakin vanhanaikaisiksi feodaalisiksi maanviljelysmaiksi, jotka olivat sivussa sen ajan aatteiden valtavirrasta” (ss. 96—97).

23)

„Länsi-Euroopan viiden merivallan keskinäinen *kilpailu* Uudesta maailmasta — siinä määritelmä, jossa summearautuu suurin osa seitsemännen- ja kahdeksannentoista vuosisadan historiallisista tapahtumista. Siinä on yksi niistä yleistyksistä, jotka jäävät meiltä huomaamatta niin kauan kuin tutkimme vain eri valtioiden historiaa” (s. 108).

24)

„Millä tavalla valloitimme Intian? Eikö sen valloittaminen ollut suoranainen tulos Intian kanssa käymästämme kaupasta? Tämä on kuitenkin vain yksi monista havain-

nollisista esimerkeistä, jotka valaisevat seitsemännen- ja kahdeksannentoista vuosisadan Englannin historian määräävää lakia, sodan ja kaupankäynnin läheisen keskinäisen yhteyden lakia, minkä vaikutuksesta koko tänä kautena kaupankäynti johtaa luonnostaan sotaan ja sota auttaa kaupankäyntiä. Olen jo huomauttanut siitä, että kahdeksannentoista vuosisadan sodat olivat verrattomasti suurempia ja raskaampia kuin keskiajan sodat. Myös seitsemännentoista vuosisadan sodat olivat suuria, joskaan eivät yhtä suuria. Juuri tällä kaudella Englanti muuttui yhä enemmän kauppamaaksi. Ja tänä kautena Englanti muuttui yhä sotaisemmaksi sitä mukaa, kuin sen kaupankäynti kehittyi” (s. 120). (25)

„Ei todellakaan ole helppo puolustella niiden menettelyä, jotka loivat Suur-Britannian” (s. 145).

„Kysytte ehkä, voimmeko odottaa tai toivoa sen kukoistavan, jos kerran se on syntynyt rikoksen pohjalla. Mutta jumala, joka on ilmaissut itsensä historiassa, ei tuomitse tavallisesti näin. Emme ole havainneet historiasta, että jokin sukupolvi olisi menettänyt välttämättömästi tai edes osapuilleen sen, minkä edellinen polvi on laittomasti valloittanut” (s. 146).

„Siirtomaaimperiumimme samoin kuin osallisuutemme orjakauppaan laajeni asteelta seitsemännellatoista vuosisadalla. Utrechtin sopimus vahvisti tavallaan tämän osallisuuden, josta tuli 'Englannin politiikan pääkohde' (tämä sanonta on lainattu mr. Leckylltä. Ks. 'Englannin historia kahdeksannellatoista vuosisadalla'. II, s. 13). Pelkään, että siitä pitäen otimme johtavan paikan orjakaupassa tahraten kunniamme sen ilmiömaisillä ja halpamaisilla petomaisuuksilla enemmän kuin muut maat” (s. 148). (26)

„Mainitsin jo, että nykymaailmassa välimatkat ovat menettäneet huomattavalta osalta merkityksensä ja että eräät merkit viittaavat sellaisen aikakauden lähenemiseen, jolloin valtiot tulevat olemaan paljon laajempia kuin ne ovat olleet tähän asti” (s. 308).

P. DEHN. „SAKSAN SIIRTOMAA- JA MAAILMANPOLITIIKASTA”

Paul Dehnin „Saksan siirtomaa- ja maailmanpolitiikasta”. (2
Toinen painos, Berliini 1907.)

„Nykyään risteilee merillä, sota-aluksia lukuun ottamatta, noin 40 000 suurta kauppa-alusta, höyrylaivaa ja purjealusta, joiden nettotonnisto on 25 miljoonaa rekisteritonnia ja kantavuus 61 miljoonaa tonnia à 1 000 kiloa” (s. 37).

„Se * tuottaa vuosittain englantilaisille yli 180 milj. markkaa, saksalaisille (joilla on 220 kalastusta harjoittavaa höyryalusta) — noin 25 ja ranskalaisille 10 milj. markkaa” (s. 39).

28) „Saksan merenrannikon pituus on vain 1 270 kilometriä ja vain neljännes maarajojen pituudesta, kun taas Ranska rajoittuu mereen kolmelta taholta ja sen käytettävissä on yhteensä 3 175 kilometrin pituinen rannikkovyöhyke” (s. 41).

„Professori Eckert on laskenut teoksessaan 'Reininmaakunnan ja Westfalenin meri-intressit' (1906), että kolmasosa meritse tapahtuvasta Saksan tuontikaupasta ja huomattavasti enemmän kuin viidesosa vientikaupasta käy Hollannin ja Belgian satamien kautta” (s. 42).

29) „Vuoden 1907 alussa 'Veritas' asioimisto laski olevan 14 656 höyryalusta, tilavuudeltaan 18,9 milj. rekisteritonnia. Niistä tuli Englannin osalle 6 249 höyryalusta, tilavuudeltaan 9,8 milj. tonnia, Saksan osalle 1 351, tilavuudeltaan 2,1, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen — 885, tilavuudeltaan 1,2 ja Ranskan — 586, tilavuudeltaan 0,7 milj. tonnia. Kaikista 26 579 purjealuksesta, joiden tilavuus oli 7,5 milj. rekisteritonnia, Englannin osalle tuli eniten, nimittäin 6 338 alusta, tilavuudeltaan 1,8 milj. tonnia. Seuraavina olivat Pohjois-Amerikan Yhdysvallat — 3 695 alusta, tilavuudeltaan 1,5 milj. tonnia, Ranska — 1 356 ja Saksa — 991, tilavuus kummassakin tapauksessa 0,5 milj. tonnia. Vuosina 1882—1905 Suezin kanavan kautta kulkeneiden englantilaisten alusten tonnisto kasvoi 103%, mutta saksalaisten sitä vastoin 1 561%!” (s. 43).

30) „Amerikkalaisten tilastotietojen mukaan maapallon hiilikenttien pinta-ala on noin 1 500 000 neliökilometriä. Niistä tulee Kiinan osalle 520 000, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen osalle 500 000, Kanadan osalle 169 000, Brittiläisen Intian osalle 91 000, Uuden Etelä-Walesin osalle 62 000, Venäjän osalle 52 000, Englannin osalle 31 000,

* avomerikalastus. *Toim.*

Espanjan osalle 14 000, Japanin osalle 13 000, Ranskan osalle 5 400, Itävallan, Unkarin ja Saksan osalle 4 600 kullekin ja Belgian osalle 1 300. Niiden käyttö on riippuvainen hiilikenttien syvyydestä, laadusta ja sijainnista.

* * *

„Englantilaisten tietojen mukaan v. 1905 tuotettiin kaikkiaan noin 840 miljoonaa tonnia kivihiiltä arvoltaan noin 6 miljardia markkaa.

Maailman hiilentuotanto v. 1905

(31)

	Milj. tonnia	%:ssa verrattuna koko määrään	asukasta kohti
Pohjois-Amerikan Yhdysvallat	350.8	41 %	4 $\frac{1}{4}$ tonnia
Iso-Britannia	236.1	28	5 $\frac{1}{2}$
Saksa	119.3	14	2
Ranska	34.8	4	1
Belgia	21.5	2.7	3
Venäjä	19	2.3	
Japani	10	1.2	
Brittiläinen Intia	8.4	3.5	
Kanada	7.8		
Australia	9.8		
Brittiläinen Etelä-Afrikka	3.6		
Muut maat	19.1		
	840		

Koko tuotannosta tuli 83% kolmen eniten hiiltä tuottaneen maan osalle ” (ss. 46—47).

„Vuosina 1883—1903 hiilenkulutus lisääntyi Englannissa 24%, Saksassa — 102%, Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa — 129%” (s. 47). (32)

„Miltei kolmannes Englannin vientihiilestä viedään Euroopan mantereelle ja Välimeren alueelle” (s. 55).

„Laivastotukikohtiinsa, joita on kaikissa maanosissa yhteensä noin 40, englantilaiset ovat muodostaneet suuria hiilivarastoja” (ss. 56—57).

„Niihin varastoidut hiilivarat lasketaan miljoonissa tonneissa. Peez sanoi kerran näitä hiilivarastoja Englannin meriherruuden merkkipaaluiksi” (s. 57). (33)

„Jos lasketaan Englannin eri maihin viemän hiilen rahetikustannukset keskimäärin vain 5 markaksi tonnilta, niin

koko vientimäärän ollessa vuonna 1906 58 milj. tonnia Englannin laivaliikenteen vuotuiset rahtitulot olivat noin 300 milj. markkaa” (ss. 57—58).

- 34) „Valitettavasti tähän mennessä ei ole vielä onnistuttu syrjäyttämään englantilaista hiiltä Pohjanmeren ja Itämeren alueilta. Berliinikin saa yhä vielä kuudesosan tarvitsemastaan hiilestä (pääasiassa koksia) Englannista” (s. 62).

„Valtiosihteeri Dernburg on valaissut numeroin Saksan teollisuuden vaikeaa tilaa puuvillan saannin osalta. Neljän pfennigin hinnankorotus naulaa kohti kallistaa maailman puuvillankulutusta 320 milj. markalla. Vuodesta 1899 lähtien tapahtuneet hinnankorotukset nousevat miljardeihin markkoihin! Saksa kulutti v. 1905 1,6 milj. paalia ja on viime aikoina maksanut New Yorkin hintakeinottelijain aiheuttamien hinnanvaihtelujen vuoksi vuosittain 150—200 milj. markkaa *enemmän* * kuin aikaisemmin, t.s. 5—7 kertaa enemmän kuin sen siirtomaille myöntämät vuotuiset määrärahat. Sen on vapautettava itsensä tästä ulkomaille maksamastaan verosta, tästä pakkoverosta.

- 35) Välttyäkseen pörssikeinottelun vaikutukselta englantilaiset kauppiaat ja tehtailijat matkustelevat yhä useammin etelävaltioissa ja ostavat tarvitsemansa raaka-aineet itse paikalla. Englantilaiset tehtailijat ovat ostaneet laajoja maa-alueita Texasista ryhtyäkseen omintakeisesti viljelemään siellä puuvillaa tai vuokratakseen ne” (s. 81).

- 36) „Värttinäluku on kasvanut Yhdysvalloissa vuosina 1890—1906 14,6 miljoonasta 23,2 miljoonaan” (s. 82).

„Yhdysvaltojen kulutus oli vuonna 1906 4,8 milj. paalia (kun se Isossa-Britanniassa oli vain 3,6 milj. paalia ja Saksassa 1,6 milj. paalia). Yhdysvallat kulutti 19. vuosisadan 60-luvun alussa 20% sadostaan, 80-luvulla — 32%, 90-luvulla — 35% ja vuodesta 1900 lähtien aina 40%” (s. 82).

„Mikäli Yhdysvaltojen ei tarvitse enää etsiä ulkomailta menekkimarkkinoita suurimmalle osalle puuvillastaan, siinä tapauksessa maailmanmarkkinoiden varustaminen puuvillalla muodostuu voimakysymykseksi” (s. 83).

- 37) „Puuvillamarkkinoiden valtiaana Yhdysvallat voi käyttää vientitullijärjestelmäänsä tavattoman terävänä aseena

* Kursivointi Dehnl'n. Toim.

Eurooppaa vastaan. Euroopan valtioiden täytyy hinnalla millä hyvänsä vapautua tuosta Damokleen miekasta. Tässä suhteessa ei ole kaihdettava mitään uhrauksia. Viime kädessä tämä on voimakysymys, joka kuitenkin on ratkaistavissa rauhanomaisen työn avulla” (ss. 87—88).

„New Yorkin puuvillakeinottelun vuonna 1903 aiheuttamien epänormaalisuuksien vuoksi Euroopan puuvillateollisuuden edustajat kokoontuivat siirtomaatalouskomitean aloitteesta kansainvälisiin kongresseihin Zürichiin vuoden 1904 puolivälissä, Brysseliin huhtikuussa 1905, Manchesteriin kesäkuussa 1906 ja Wieniin toukokuussa 1907 suunnittelemaan yhdessä vastatoimenpiteitä” (s. 88).

„Saksan lipun alla tapahtuvan puuvillanviljelyn tukeminen on Saksan siirtomaatalouden ja siirtomaapolitiikan tärkeimpiä tehtäviä. Jo Bismarck käsitti sen” (s. 90).

„Tukemalla puuvillanviljelyä siirtomaissa ei ainoastaan luoda mahdollisuuksia Saksan varustamiseen välttämättömällä raaka-aineella, vaan autetaan myös itse siirtomaita kukoistamaan pysyvästi ja kehittymään edelleen saksalaisten teollisuusvalmisteiden kuluttajina.

Puuvillanviljelyn kehittämistä Saksan siirtomaissa sosialidemokraatti Calwer odottaa koituvan hyötyä myös saksalaisille työläisille”... („Sozialistische Monatshefte”. 1907, 3. vihko) (ss. 96—97).

„Englannilla on Afrikassa käytettävissään 18 369 kilometriä rautateitä, Ranskalla 5 657, Saksalla 1 398, Portugalilla 1 173, Italialla 115 ja Kongon valtiolla 642 kilometriä” (s. 104).

„Sosialidemokraattisia nihilistejä lukuun ottamatta siirtomaiden vastustajat ovat silti kaikista arvioistaan huolimatta vältäneet tekemästä lopullista johtopäätöstä — he eivät ole rohjenneet sanoa, että noin huomattavia määrärahoja vaativat alueet olisivat aivan arvottomia; he ovat pidättyneet vaatimasta näiden alueiden hylkäämistä ja menetellessään näin he ovat menelleet viisaasti, sillä sellainen lopullinen johtopäätös osoittaisi koko heidän kantansa vääräksi” (ss. 113—114).

„Sosialidemokraattiset agitaattorit ja äänenkannattajat aloittivat erikoisen kiivaan kamppailun Saksan siirtomaapolitiikkaa vastaan vuoden 1907 vaalien edellä; pää-äänenkannattaja sanoi tästä politiikasta, että se ’pyrkii Saksan

proletariaatin omaisuuden ja veren hinnalla perustamaan uuden saksalaisen orjavaltion'. Heidän mielestään pitäisi antaa 'musertava isku' tälle politiikalle.

Kaikesta tästä huolimatta sosialidemokraattienkin leiristä on kuulunut siirtomaita puoltavia ääniä ja sielläkin on torjuttu niiden kanta, jotka rajoittuvat pilkkaamaan Saksan siirtomaita arvottomiksi hiekka-aavikoiksi.

Entinen sosialidemokraattiedustaja Calwer esiintyi vuoden 1907 alussa 'Sozialistische Monatsheftissä' vastustaen sosialidemokraattien jyrkän kielteistä asennoitumista Saksan siirtomaapolitiikkaan nähden" (s. 121).

- 41) „Toveri Calwer osoitti käsittävänsä maailmantilanteen vaatimukset esiintymällä maaliskuussa 1907 'Sozialistische Monatsheftissä' sosialidemokraattien puoluejohdon Saksan laivastoon kohdistamaa vihaa vastaan" (s. 130).

„Calwer tekee täysin aiheellisesti pilkkaa niistä tovereista, jotka luulevat, että palkat voidaan kohottaa Saksassa ilman muuta yhtä korkealle kuin ne ovat Englannissa tai Pohjois-Amerikassa huolehtimatta etukäteen omista asemista siirtomaissa ja maailmanmarkkinoilla" (s. 132).

„Vuonna 1905/6 vienti Persiaan teki noin 140 milj. markkaa. Niistä tuli Venäjän osalle 70, Englannin — 30, Brittiläisen Intian — 16, Ranskan — 8, Itävalta-Unkarin — 5 ja Saksan osalle tuskin 3 milj. markkaa" (ss. 148—149).

- 42) „Tähän asti eristyneenä ollut Persian lahti voi muodostua maailmanpolitiikan myrskykeskukseksi, jos Bagdadin rata todellakin rakennetaan joskus valmiiksi saksalaisten johdolla ja englantilaiset eivät luovu asettamistaan tavoitteista" (s. 158).

„Asianomaisten valtioiden, ennen kaikkea Englannin, mutta myös Ranskan, Hollannin ja Tanskan tulee Monroen opin johdosta ottaa huomioon mahdollisuus, että ne menettävät lähitulevaisuudessa siirtomaansa" (s. 196).

„Maaomaisuuksiin, teollisuuteen, rautateihin ja kauppaan sijoitettuja saksalaisia pääomia oli puolivirallisten tietojen mukaan vuoden 1904 lopulla Amerikassa 5—6 mrd. markkaa ja yksistään Keski- ja Etelä-Amerikassa 2,8—3,4 mrd. markkaa" (s. 229).

- 43) „Oletetaan, että Yhdysvalloista on sijoitettu kanadalaisiin maataloihin ja tehtaisiin 2 mrd. markkaa pääomaa.

Vuoden 1907 keskivaiheilta olevien puolivirallisten tiedonantojen mukaan Yhdysvaltojen pääomaa oli Meksikossa noin 3½—4 mrd. markkaa” (ss. 232—233).

„Euroopan ja Amerikan kaksi suurinta sähköyhtiötä, Berliinin 'Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft' ja New Yorkin 'General Electric Company', ovat tekemänsä sopimuksen perusteella jakaneet maailmanmarkkinat kahdeksi etupiiriksi. Tällöin amerikkalainen yhtiö on onnistunut saamaan aikaan sen, että myös Keski- ja Etelä-Amerikka on annettu sille sen yksinomaiseksi valta-alueeksi” (s. 249).

„Siellä, missä suosintatullit on otettu käytäntöön, ne eivät ole osoittautuneet riittäviksi syrjäyttämään ulkomaista kauppaa. Tällaisia suosintatulleja tullaan säätämään aina vain hyvin rajoitetussa mitassa, sillä paikalliset edut, varsinkin kehittyvien teollisuusalojen edut, mutta myös lamautuvan maatalouden edut vaativat paitsi tiettyä suojaa, myös kaikkien vieraiden monopolien syrjäyttämistä. Tämä vastarinta on siinä määrin voimakasta, että se estää Ison-Britannian ja panamerikkalaisten tullipakotteiden kannattajia saavuttamasta lopullista tavoitettaan, muodostamasta täysin suljettua tulliliittoa. (44

Kumpaakin muodostumaa vastusti koko uuden ajan maailmantalouden kehitys, jolle on ominaista se, että pyritään laajentamaan kansainvälistä vaihtoa poistamalla keinotekoiset esteet ja että voimakkaat valtiot kaipaavat vapaata liikkuma-alaa taloudellista toimintaansa varten omien rajojensa ja vieläpä oman maanosansakin ulkopuolella. Itse asiassa pyritään yhä vähemmän muodostamaan isoja omakeskisiä tulliliittoja” (ss. 254—255). (45

„Euroopassa ei ole taistelua ylivallasta. Mikäli se sytyisi Englannin toimesta, niin sen ei tarvitse johtaa välttämättömästi sotaan. Rauha on taattu niin kauan, kuin liberaalinen ministeristö pysyy vallassa. Sen uskollisimpia kannattajia ovat näet juuri ne maailmanrauhan englantilaiset ystävät, jotka eivät tunne mitään vihaa Saksaa kohtaan” (s. 329). (46